

สภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2

The States and Problems Related to the Administration of Small-sized Schools under the Loei Primary Education Service Area Office 2

สุกัญญา พรหมมา *

บุญช่วย ศิริเกษ**

ภารดี คำมา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2) เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 29 คน ครูผู้สอนจำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test, F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการบริหารทั่วไป ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการบริหารงบประมาณตามลำดับ ส่วนปัญหาการบริหารงานโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นคือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาคือด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารวิชาการ

2. ระดับสภาพการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ในภาพรวมจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงานไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนพบว่าตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงานไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

This research aimed to 1) investigate the states and problems in administration of small-sized schools under the Loei Primary Educational Service Area Office 2, 2) compare the states and problems in administration of small-sized schools under the Loei Primary Educational Service Area Office 2 classified by gender, position, education qualification, and work experience of the sample. 29 school administrators and 240 teachers were selected as the research sample. The research instrument was a rating scale questionnaire. The data were analyzed using frequencies, percentages, means, and standard deviations. The research hypotheses were tested by t-test and F-test.

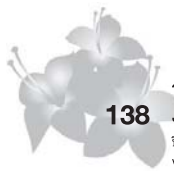
The study found that

1. The states in administration of small-sized schools under the Loei Primary Educational Service Area Office 2 were at a high level in all aspects. The aspects rated from the highest to the lowest level were the academic aspect, general administration and budget administration respectively. In terms of problems in school administration, the aspects rated from the highest to the lowest were general administration, personnel administration and academic administration respectively.

* หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิชาการศึกษา นครศรีธรรมราช

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิชาการศึกษา นครศรีธรรมราช

*** ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2. The level of states in administration of small-sized schools under the Loei Primary Educational Service Area Office 2 perceived by the respondents classified by their educational qualification and their work experience was not different. There were also no any significant differences in terms of level of problems concerning school administration perceived by the respondents classified by their position, their educational qualification and their work experience.

คำสำคัญ : สภาพและปัญหา, การบริหารงาน,
โรงเรียนขนาดเล็ก

Keywords : The States and Problems,
Administration, small- sized school

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาของประชาชนในประเทศมาก โดยกำหนดเจตนารมณ์อย่างชัดเจนในการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศโดยได้บัญญัติไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 19) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 บัญญัติว่าการจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและได้กำหนดสาระการปฏิรูปการศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้านเป็นการปฏิรูปเพื่อให้มีเอกภาพด้านนโยบายมีความหลากหลาย ในทางปฏิบัติโดยยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัด

การศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพโดยยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 4 อย่างและหนึ่งในหลักการนั้นคือการกระจายอำนาจ (Decentralization) มาตรา 39 กำหนดสาระสำคัญให้กระทรวงกระจายอำนาจด้านการบริหารและจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการการบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้มีการดำเนินการโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 โดยกำหนดนโยบายแนวทางมาตรการดำเนินงานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตลอดจนรูปแบบการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพเพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนและพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละคน โรงเรียนต้องบริหารจัดการท่ามกลางปัญหาหลายประการ เช่น ขาดแคลนครูครูไม่ครบชั้นเรียนขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค ทำให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ประกอบกับครอบครัวของนักเรียนมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนได้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากไม่สามารถจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและได้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำตลอดจนบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรปัจจุบันมีโรงเรียนของรัฐในสังกัดจำนวน 183 โรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 95 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 50.27 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดและในปีการศึกษา 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ได้มีนโยบายจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งโรงเรียนเหล่านี้มีปัญหาในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านที่

สำคัญได้แก่งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับบริหารและจัดการคุณภาพการศึกษาขาดสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น ประกอบกับครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนได้ปัญหาต่างๆเหล่านี้ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสที่จะรับการศึกษาที่มีคุณภาพส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ ตลอดจนขวัญและกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กค่อนข้างต่ำ

จากสภาพดังกล่าวปัญหาการบริหารจัดการนับว่าเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งซึ่งมีปัญหาลหลายประการประกอบกับครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนได้ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เพื่อทราบระดับปัญหาการบริหารงานเพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 และนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องอาจใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนกำหนดนโยบายปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ภูมิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 269 คน

2. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ปีการศึกษา 2557 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครชีและมอร์แกน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ตำแหน่ง ภูมิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานโดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

2. ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อระดับสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ใน 4 ด้านดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามวิธีของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

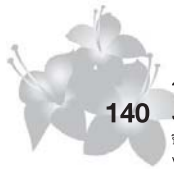
การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้วนำมาจัดเรียงลำดับแบบสอบถามและลงรหัสแล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และวุฒิการศึกษาโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent Samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ สถิติทดสอบเอฟ (F- test) (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผล

1. สภาพการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่อยู่ในระดับมากทุกด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านวิชาการรองลงมาคือ ด้านบริหารงานบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการบริหารงบประมาณ

2. ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการบริหารงานบุคคลรองลงมาคือ ด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการบริหารงานวิชาการ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 คือด้าน การบริหารวิชาการ ส่วนด้านอื่นนั้นไม่แตกต่างกัน

4. ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

จำแนกประสบการณ์ โดยภาพรวม ตามความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 10 –20 ปี และ ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี กับ 20 ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยรวมมีสภาพปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อติศักดิ์ จันทะนาม (2549) ได้วิจัย สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 ภาพรวมพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติระดับมากทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งการกระจายอำนาจดังกล่าวทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งจะเป็นการสร้างรากและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญมาก โกเสนโต (2551) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนป่าสักศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายผลการศึกษพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก ส่วน

ใหญ่เห็นว่า การแก้ไขปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กควรนำนักเรียนไปเรียนรวมชั้น ในด้านวิธีการแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าควรใช้วิธีการนำนักเรียนไปเรียนรวมชั้นในด้านการบริหารวิชาการส่วนใหญ่เห็นว่าควรนำนักเรียนไปเรียนรวมชั้น ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลควรใช้วิธีการยุบโรงเรียน ด้านบริหารงานทั่วไป ควรใช้วิธีการนำนักเรียนไปเรียนรวมชั้น

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารงานทั่วไป จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอนได้ให้ความสัมพันธ์เชิงการบริหารและการเรียนการสอนแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันครูและผู้บริหารต่างก็ให้ความสำคัญต่อการบริหารงานทั้ง 4 ด้านเป็นอย่างมาก เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องทรัพยากรด้านต่าง ๆ ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยไม่เกี่ยวข้องกับตำแหน่ง เมื่อผู้บริหารได้ให้บทบาทในลักษณะความผูกพันกับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมองเห็นสภาพการบริหารงานทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูไรลักษณ์ โกลม (2548) ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีพบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จากตำแหน่งผู้บริหารและตำแหน่งครูผู้สอน โดยรวมและด้านการบริหารหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผลการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มองเห็นสภาพและปัญหาไม่แตกต่างกันก็ถือว่าเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่ผู้บริหารและครูผู้สอนทำหน้าที่การบริหารและการเรียนการสอนร่วมมือร่วมใจกันอย่างใกล้ชิด มีการปรับตัวเข้ากับงานและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ และไม่มีความขัดแย้งในการทำงานระหว่าง

ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน โตสารเดช (2549) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่าตำแหน่งผู้บริหารและข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัดได้มีการกำหนดขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน และกำหนดให้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร ร่วมรับรู้สภาพปัญหาในองค์กรและร่วมกันแก้ปัญหา นอกจากนี้ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็กยังได้รับการอบรมและพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้บริหารและข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน โตสารเดช (2549) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจัญสอนกระโทก (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานการเงินของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นการปฏิบัติงานการเงินผู้บริหารโรงเรียนกับเจ้าหน้าที่การเงินไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ทองสีมา (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษาเขตภาคีเจริญกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา เขตภาคีเจริญกรุงเทพมหานครตามทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์ พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก

นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่กำหนดกรอบและระเบียบกฎเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนให้สถานศึกษาปฏิบัติตาม จึงทำให้ความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิชัย ไชยรัตน์ (2545) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน เห็นว่าสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ยุพิน โตสารเดช (2549) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการศึกษพบว่าสภาพการบริหารงานทั่วไป ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เป็นสภาพที่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ มีศรี (2548) ได้ทำการวิจัย สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อสภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก และให้ความสำคัญในการบริหารงานทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการบริหารวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของ

โรงเรียน จะต้องให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร นำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

2. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องร่วมมือกันกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการบริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย และการใช้ทรัพยากรทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และบุคลากรร่วมกัน

3. ครูควรมีความตระหนักในหน้าที่ มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของตนเองพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อผลผลิตคือคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรได้เร่งสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเครือข่ายในการดูแลโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สนับสนุนให้มีการศึกษาร่วมกันเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรได้ให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนขนาดเล็กในด้านการจัดสรรบุคลากรให้ครบชั้นจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอตามขอบข่ายงานจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์ ที่ทันสมัยเพื่อสะดวกต่อการบริหารงานและจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 2

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งอาจใช้การสัมภาษณ์ หรือการประชุมกลุ่ม

3. ควรมีการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 2 แล้วเปรียบเทียบผลที่ได้ว่าเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร

รายการอ้างอิง

- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2543). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ฉบับพิมพ์ตามราชกิจจานุเบกษา**. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2523). **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- บุญมาก โกเสนโต. (2551). **การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในกลุ่มโรงเรียนปาลัศศรีดอนมูลอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย**. การศึกษาอิสระ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.